

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2001-2002

8 JANUARI 2002

Wetsontwerp ter bevordering van sociaal verantwoorde productie

Evocatieprocedure

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
EN VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **GALAND**

I. INLEIDING

Het wetsontwerp ter bevordering van sociaal verantwoorde productie heeft een bewogen geschiedenis achter de rug. De basistekst van het ontwerp werd in de vorm van een wetsvoorstel door de heer Van der Maelen in de Kamer ingediend tijdens de vorige zittingsperiode (stuk Kamer, nr. 49-1802 — 1998/1999). De Kamer heeft die tekst aangenomen in april 1999. Bij het begin van de huidige zittingsperiode werd het ontwerp van verval ontheven en door de Senaat geëvoceerd (stuk Senaat, nr. 2-288, 1999-2000).

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heer Colla, voorzitter; mevrouw de Bethune, de heren Dedecker, Destexhe, Devolder, Dubié, Geens, de dames Lizin, Thijs en Willame-Boonen.

2. Plaatsvervangers: de heren Maertens, Monfils, mevrouw Pehlivan en de heer Galand, rapporteur.

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-288 - 2001/2002:

Nr. 10: Ontwerp opnieuw geamendeerd door de Kamer.
Nr. 11: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2001-2002

8 JANVIER 2002

Projet de loi visant à promouvoir la production socialement responsable

Procédure d'évocation

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES ET
DE LA DÉFENSE
PAR M. **GALAND**

I. INTRODUCTION

Le projet de loi visant à promouvoir la production socialement responsable a une longue histoire devant lui. La proposition de loi qui était à la base du projet de loi avait été introduit par M. Van der Maelen à la Chambre, sous la législature précédente (*cf.* doc. Chambre, n° 49-1802 — 1998/1999). Adopté par la Chambre en avril 1999, le projet a été relevé de caducité au début de la présente législature et évoqué par le Sénat (*cf.* doc. Sénat, nr. 2-288, 1999-2000).

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: M. Colla, président; Mme de Bethune, MM. Dedecker, Destexhe, Devolder, Dubié, Geens, Mmes Lizin, Thijs et Willame-Boonen.

2. Membres suppléants: MM. Maertens, Monfils, Mme Pehlivan et M. Galand, rapporteur.

Voir:

Documents du Sénat:

2-288 - 2001/2002:

N° 10: Projet réamendé par la Chambre.
N° 11: Amendements.

Vervolgens heeft de Senaat het ontwerp geamendeerd en het op 31 mei 2000 aan de Kamer overgezonden (stuk Senaat, nr. 2-288/9, 1999-2000).

Op 29 november 2001 heeft de Kamer de door de Senaat aangenomen tekst geamendeerd (stuk Kamer, nr. 50-704/6, 2001/2002).

Met toepassing van artikel 79, eerste lid, van de Grondwet moet de Senaat zich derhalve in de eindfase van de evocatieprocedure uitspreken over de amendementen van de Kamer.

De commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging heeft het ontwerp behandeld tijdens haar vergadering van 8 januari 2002.

II. BESPREKING VAN DE AMENDEMENTEN

De heer Geens merkt op dat hij uiteenlopende adviezen heeft ontvangen van de bevoegde ministers, te weten van de heer Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en van de heer Charles Picqué, minister van Economie. Naar het zich laat aanzien, zou de voorliggende tekst problemen kunnen meebrengen inzake de reglementering van de Wereldhandelsorganisatie. Hij vraagt de bevoegde ministers om extra informatie daarover.

Mevrouw Willame heeft een aantal vragen bij de draagwijdte van de ontworpen artikelen 5 en 10, aangezien de door de regering geplande ontwikkelings-samenwerking naar de gewesten is gegaan en gezien de bespreking die deze commissie aan dit onderwerp heeft gewijd.

De heer Galand merkt op dat de commissie in dit stadium van de evocatieprocedure alleen de door de Kamer geamendeerde artikelen in behandeling kan nemen.

De heren Destexhe en Geens dienen amendement nr. 39 in op artikel 3 (stuk Senaat, nr. 2-288/11, 2001-2002).

De heer Destexhe merkt op dat via zijn amendement de minister privé-labels die gelijkwaardig zijn aan regeringslabels, kan erkennen. Als voorbeeld haalt hij het Max Havelaar-label aan.

De heer Dubié merkt op dat hij dit amendement niet kan steunen omdat naar hij vreest, weinig betrouwbare lieden of regimes labels kunnen indienen.

De voorzitter merkt op dat artikel 3 geen automatisme invoert. De minister blijft hoe dan ook bevoegd wat betreft de erkenning van de labels.

Voor mevrouw Willame-Boonen is het zeer de vraag hoe ons land doelmatig kan controleren of aan de normen inzake labels is voldaan.

Le Sénat a ensuite amendé le projet et il a été renvoyé à la Chambre le 31 mai 2000 (*cf.* doc. Sénat, n° 2-288/9, 1999-2000).

Le 29 novembre 2001, la Chambre a amendé une nouvelle fois le texte adopté par le Sénat (*cf.* doc. Chambre, n° 50-704/6, 2001/2002).

Le Sénat doit donc, dans la phase finale de la procédure d'évocation, en application de l'article 79, alinéa 1er, de la Constitution, s'exprimer sur les amendements apportés par la Chambre.

La commission des Relations extérieures et de la Défense a examiné le projet de loi en question lors de sa réunion du 8 janvier 2002.

II. DISCUSSION DES AMENDEMENTS

M. Geens remarque qu'il a reçu des avis divergents de la part des ministres compétents, à savoir Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et Charles Picqué, ministre de l'Économie. Il semble que le texte en examen pourrait poser des problèmes au niveau de la règlementation de l'Organisation mondiale du commerce (OMC). Il aimerait obtenir des explications supplémentaires de la part des ministres compétents.

Mme Willame se pose des questions concernant la portée des articles 5 et 10 du projet, compte tenu de la régionalisation de la coopération au développement envisagée par le gouvernement et des discussions qui ont eues lieu au sein de cette commission à ce sujet.

M. Galand remarque que cette phase de la procédure d'évocation ne permet que l'examen des articles amendés par la Chambre des représentants.

MM. Destexhe et Geens déposent un amendement n° 39 à l'article 3 (*cf.* doc. Sénat, n° 2-288/11, 2001-2002).

M. Destexhe déclare que cet amendement a pour but de permettre la reconnaissance par le ministre des labels «privés» équivalents aux «labels gouvernementaux». Il donne l'exemple du label «Max Havelaar».

M. Dubié déclare ne pas être favorable à cet amendement, parce qu'il craint que des labels peuvent être introduit par des personnes ou des régimes peu fiables.

Le président fait remarquer que l'article 3 n'engendre aucun automatisme. Le ministre garde en tout cas sa compétence de reconnaissance des labels.

Mme Willame-Boonen se demande comment la Belgique pourrait, de manière effective, vérifier si les normes des labels seront respectés.

De heer Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken deelt mee dat het ontwerp twee belangrijke pluspunten vertoont. In de eerste plaats getuigt het van een voluntaristische aanpak. Ten tweede verwijst het naar de internationale en door de Internationale Arbeidsorganisatie erkende normen.

Nochtans blijven enkele punten onduidelijk. De Wereldhandelsorganisatie waarborgt de toegang tot de markten zoals onze handelspartners de toegang waarborgen aan onze producenten. Een «voor wat, hoort wat»-regeling dus.

Bevoordeelt men een aantal producten op basis van een in hoofdzaak politiek standpunt, dan gaat men in tegen de verbintenis objectieve criteria te hanteren om de toegang tot de markten te waarborgen.

Daar staat dan weer tegenover dat de consument uiteraard de voorkeur kan geven aan bepaalde soorten producten en dat de wetgever kan zorgen dat de consument eerlijke en correcte informatie krijgt.

De verenigbaarheid met de regels van de Wereldhandelsorganisatie wat betreft een ongelijke behandeling van Belgische en buitenlandse accrediteringsinstellingen, dreigt tot moeilijkheden te leiden. De Wereldhandelsorganisatie zou ons land kunnen veroordelen.

De voorzitter wijst erop dat de opmerkingen van de minister in het huidige stadium van de evocatieprocedure niet meer van tel zijn.

De heer Geens verklaart het daarmee eens te zijn.

De heer Charles Picqué, minister van Economie, deelt het standpunt van de minister van Buitenlandse Zaken over de kwaliteit van het ontwerp.

Het spreekt vanzelf dat men niet kan voorbijgaan aan de compatibiliteit van het ontwerp met enerzijds de Europese regelgeving en anderzijds de verschillende akkoorden van de Wereldhandelsorganisatie. De bezorgdheid van het kabinet van de minister van Buitenlandse Zaken komt ongetwijfeld voort uit het feit dat de minister niet weet dat de Kamer van volksvertegenwoordigers op het omstandig advies van de Europese Commissie heeft geantwoord en dat de Commissie daarop heeft gerepliceerd dat zij het antwoord van de Belgische overheid als afdoende beschouwt en akte heeft genomen van de bedoeling om de definitie van de term «onderneming» in artikel 2, § 3, van het ontwerp te wijzigen, alsook de bepaling van artikel 4, § 2, betreffende de organisaties voor de certificatie en de keuring, alsook de proeflaboratoria, om het ontwerp in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het EG-verdrag met betrekking tot het vrije verkeer van goederen.

Deze brief bevestigt dus dat de Europese Commissie dit wetsontwerp goedkeurt en de verantwoorde-

M. Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères déclare que le projet de loi a deux grandes qualités. Premièrement il met sur pied une démarche volontaire. Deuxièmement, le projet fait référence aux normes internationales reconnues par l'OIT.

Il faut néanmoins constater qu'il demeure une certaine ambiguïté. L'OMC est en effet là pour garantir un accès aux marchés commerciaux de la même manière que nos partenaires commerciaux accordent une garantie d'accès à nos producteurs. Il s'agit donc d'un système donnant-donnant.

Introduire un avantage à certains produits, essentiellement basé sur un jugement politique, peut outrepasser l'engagement sur base de critères objectifs d'accès aux marchés.

En revanche, rien ne s'oppose à ce que le consommateur exprime une préférence pour certains types de produits et à ce que le législateur intervienne pour organiser l'information honnête et correcte du consommateur.

Il se pose également un problème très concret de compatibilité avec les règles de l'OMC, pour ce qui concerne le traitement différent d'organismes d'accréditation belges et étrangers. La Belgique risquerait une condamnation de l'OMC.

Le président remarque que les observations du ministre ne sont plus d'application dans ce stade de la procédure d'évocation.

M. Geens rejoint les observations du président.

M. Charles Picqué, ministre de l'Économie partage le point de vue du ministre des Affaires étrangères sur les qualités du projet de loi.

Il va de soi que l'on ne peut négliger de se préoccuper de la compatibilité du projet avec d'une part les règles européennes et d'autre part les différents accords relevant de l'OMC. Les inquiétudes du cabinet du ministre des Affaires étrangères viennent sans doute du fait que ce dernier ne sait pas que la Chambre des représentants a répondu à l'avis circonstancié de la Commission européenne et que cette dernière a répondu: «La Commission tient à signaler aux autorités belges qu'elle considère leur réponse comme satisfaisante et qu'elle a pris note de leur intention de modifier la définition du terme «entreprise» prévue à l'article 2, paragraphe 3 du projet, ainsi que la disposition de l'article 4, paragraphe 2 concernant les organismes de certification et de contrôle ainsi que les laboratoires d'essais afin de rendre le projet conforme aux dispositions du traité CE relatives à la libre circulation des marchandises.»

Cette lettre confirme donc que la Commission européenne approuve le présent projet de loi et qu'elle

lijkheid op zich neemt om het eventueel te verdedigen voor de internationale instanties. Nochtans zij opgemerkt dat de Commissie met die stellingname het standpunt van de Kamer van volksvertegenwoordigers bevestigt, die van oordeel is dat het ontwerp geen enkel probleem zal vormen voor de Wereldhandelsorganisatie.

De heer Louis Michel, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, merkt op dat de Commissie zich niet wil mengen in de interne wetgevingsdebatten van de lidstaten en dat zij heeft opgemerkt dat veel afhangt van de manier waarop de tekst in de praktijk wordt gebracht en toegepast. Wat betreft de grenzen die worden opgelegd door de procedure voor inoverwegingneming en voor de wijziging van de tekstten, heeft hij verklaard dat de Kamer wijzigingen heeft aangebracht die in de richting gaan van een grotere compatibiliteit met de regels van de Wereldhandelsorganisatie, als gevolg trouwens van zijn interventies in de Kamer. Ze konden weliswaar worden verbeterd.

De heer Destexhe stelt vast dat er een gebrek aan coördinatie is tussen de kabinetten van de bevoegde ministers.

De heer Geens bevestigt dat en stelt voor dat de commissie zich zou uitspreken over de ingediende amendementen.

De minister van Economie is van oordeel dat amendement nr. 39 een probleem doet rijzen inzake keuring en gelijkwaardigheid. De regeling van het ontwerp bepaalt dat de keuring bij koninklijk besluit wordt geregeld. De regeling waarin de minister van Economie in het uitvoeringsbesluit voorziet bepaalt dat de onderneming die de bedoeling te kennen geeft een label te verkrijgen, een sociale auditonderneming moet uitkiezen uit een lijst van ondernemingen die voor die controle erkend zijn. In het geval van een particulier initiatief is de keuring niet vergelijkbaar en beschikt het comité niet over de nodige middelen om de controles uit te voeren.

Het spreekt vanzelf dat elk gelijkwaardig label als zodanig al erkend zal moeten worden, maar toch dient te worden opgemerkt dat het label Max Havelaar en Oxfamwereldwinkels niet van dezelfde aard zijn als die welke in dit ontwerp worden verdedigd. Het label Max Havelaar bijvoorbeeld heeft betrekking op een rechtvaardige handel die een eerlijke vergoeding wil waarborgen voor alle kleine koffieproducenten.

De heren Destexhe en Geens dienen amendement nr. 40 in op artikel 4 (stuk Senaat, nr. 2-288/11, 2001-2002).

De minister van Economie is van oordeel dat amendement nr. 40 A de tekst van het ontwerp vereenvoudigt. Hij verklaart dat de huidige tekst moet vermijden dat de Koning bepaalt op welke wijze en onder

prend la responsabilité d'éventuellement le défendre devant les instances internationales. Notons cependant, qu'en adoptant cette position la Commission corrobore le point de vue de la Chambre des représentants qui estime que ce projet de loi ne pose aucun problème au niveau de l'OMC.

M. Louis Michel, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères observe que la Commission ne souhaite pas s'immiscer dans les débats législatifs internes des États membres et qu'elle a fait valoir que beaucoup dépendrait de la manière dont le texte serait mis en oeuvre et appliqué. Pour ce qui est des limites imposées par la procédure à la prise en considération et à la modification des textes, il a expliqué que la Chambre avait opéré des modifications qui allaient dans le sens d'une plus grande compatibilité avec les règles de l'OMC, suite d'ailleurs à ses interventions à la Chambre. Elles étaient cependant perfectibles.

M. Destexhe constate qu'il y a un manque de coordination entre les cabinets des ministres compétents.

M. Geens fait le même constat et il propose que la commission s'exprime sur les amendements déposés.

Le ministre de l'Économie estime que l'amendement proposé n° 39 pose un problème de contrôle et un problème d'équivalence. Le système proposé par le projet de loi prévoit que le contrôle sera déterminé par arrêté royal. Le système prévu par le ministre de l'Économie dans l'arrêté royal d'exécution prévoit que l'entreprise qui fait part de son intention de se voir attribuer un label devra choisir une entreprise d'audit social sur base d'une liste d'entreprises accréditées pour ces contrôles. Dans le cas d'initiative privée le contrôle ne sera pas comparable et le comité ne dispose pas des moyens nécessaires afin d'assurer ces contrôles.

S'il est bien entendu évident que tout label équivalent devra être reconnu comme tel, il convient cependant de remarquer que les labels Max Havelaar et magasins du Monde Oxfam ne sont pas de la même nature que celui défendu par le présent projet de loi. Le label Max Havelaar, par exemple, concerne le commerce équitable qui tend à assurer une rétribution honnête à des petits producteurs de café.

MM. Destexhe et Geens déposent un amendement n° 40 à l'article 4 (doc. Sénat, n° 2-288/11, 2001-2002).

Le ministre de l'Économie estime que l'amendement n° 40 A simplifie en effet le texte du projet de loi. Cependant il tient à expliquer que le texte actuel permet d'éviter que le Roi ne détermine quelles

welke voorwaarden de Europese instellingen worden erkend. Daarbij moet het mogelijk blijven de wijze van en voorwaarden voor erkenning van andere instellingen te bepalen. De minister kan dus het voorgestelde amendement niet goedkeuren.

Amendement nr. 40 B is afhankelijk van de goedkeuring van het vorige amendement.

Wat amendement nr. 40 C betreft, merkt de minister op dat die geaccrediteerde instellingen zelf het label niet kunnen verlenen.

III. STEMMINGEN

Amendement nr. 39 wordt aangenomen met 8 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding.

Amendement nr. 40 A wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 40 B wordt aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 40 C wordt ingetrokken.

De aldus geamendeerde tekst wordt in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor een mondeling verslag in de plenaire vergadering.

De rapporteur,
Paul GALAND.

De voorzitter,
Marcel COLLA.

doivent être les modalités et conditions d'agrément des organismes européens. Et ce tout en permettant de déterminer les modalités et les conditions d'agrément d'autres organismes. Il ne peut dès lors pas approuver l'amendement proposé.

L'amendement n° 40 B s'impose dans la mesure où l'amendement précédent a été voté.

Pour ce qui concerne l'amendement n° 40 C, le ministre remarque que ces organismes accrédités ne peuvent pas octroyer elles-mêmes le label.

III. VOTES

L'amendement n° 39 est adopté par 8 voix contre 2 voix et 1 abstention.

L'amendement n° 40 A est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

L'amendement n° 40 B est adopté par 8 voix et 3 abstentions.

L'amendement n° 40 C est retiré.

L'ensemble du texte, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Confiance a été faite au rapporteur pour un rapport oral en séance plénière.

Le rapporteur,
Paul GALAND.

Le président,
Marcel COLLA.